1.

माहिती अधिकार अधिनियम, २००५

The Right to Information Act, 2005

राष्ट्रपतीची सही : 15 जून, 2005 **दुरुस्ती :** 1 ऑगस्ट, 2019

लागू : 12 ऑक्टोबर, 2005

राज्यसेवा मुख्य परीक्षा

1. केंद्रीय माहिती आयोगाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान चूक आहे ? (राज्यसेवा मुख्य 2021)

(1) मुख्य माहिती आयुक्त आणि माहिती आयुक्त यांची नेमणूक पंतप्रधानाच्या अध्यक्षतेखालील समितीच्या शिफारशीवरुन राष्ट्रपतीद्वारे केली जाते.

(2) ते आपले पद पाच वर्षे किंवा वयाची 70 वर्षे पूर्ण होईपर्यंत धारण करतात.

(3) ती संविधानात्मक संस्था नाही.

(4) आयोग 2005 मध्ये केंद्र शासनाने स्थापन केला आहे.

2. माहिती अधिकार कायदा, 2005 च्या खालीलपैकी कोणते कलम केंद्रीय माहिती आयोगाच्या स्थापनेशी संबंधित आहे ? (राज्यसेवा मुख्य 2021)

(1) कलम 45 (2) कलम 32

(3) कलम 6 (4) कलम 12

3. भारतात माहितीचा अधिकार आवश्यक आहे कारण :

(a) त्यामुळे प्रशासन आणि जनतेमधील दुरावा कमी होतो.

(b) त्यामुळे प्रशासन अधिक नवकल्पना अंगीकारते.

(c) त्यामुळे प्रशासन लोक प्रतिनिधींना अधिक उत्तरदायी बनते.

(d) त्यामुळे प्रशासन जनतेच्या गरजेपोटी अधिक प्रतिक्रियाशील बनेल.

(e) त्यामुळे लोकांना प्रशासकीय निर्णय प्रक्रियेसंबंधी माहिती होते.

यापैकी कोणती विधाने बिनचूक आहेत ? (राज्यसेवा मुख्य 2020)

(1) (a), (b) आणि (e) (2) (c), (d) आणि (e)

(3) (a), (d) आणि (e) (4) वरील सर्व

4. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 कलम 2 खंड....... अन्वये त्रयस्थ पक्ष याचा अर्थ माहिती मिळण्याची विनंती करणारी नागरिकाव्यतिरिक्त अन्य एखादी व्यक्ती, असा आहे आणि त्यामध्ये, सार्वजनिक प्राधिकरणाचा समावेश होतो. (राज्यसेवा मुख्य 2019)

1) खंड एन् 2) खंड के

3) खंड एम् 4) खंड एल्

5. माहिती अधिकाराच्या कायद्यानुसार काही माहिती प्रकट करता येत नाही, हे अपवाद कोणत्या कलमाअंतर्गत दिले आहेत ? (राज्यसेवा मुख्य 2019)

1) कलम 2 (f) 2) कलम 12

3) कलम 8 4) वरीलपैकी नाही

6. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005, कलम...... नुसार मुख्य राज्य माहिती आयुक्त आणि राज्य माहिती आयुक्त यांची सर्वोच्च न्यायालयाच्या चौकशी अहवालातील कारणांमुळे राज्यपाल हकालपट्टी करतात. (राज्यसेवा मुख्य 2019)

1) कलम 17 (1) 2) कलम 16 (2)

3) कलम 14 (3) 4) कलम 14 (1)

7. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 7 खंड...... नुसार, जेव्हा पोट कलम (1) अन्वये विनंतीचा अर्ज फेटाळण्यात आला असेल त्याबाबतीत, यथास्थिती, जन माहिती अधिकारी, माहिती मिळण्याची विनंती करणाऱ्या व्यक्तिस : (राज्यसेवा मुख्य 2019)

अ) असा विनंतीचा अर्ज फेटाळण्याची कारणे ;

ब) ज्या कालावधीत असा विनंतीचा अर्ज फेटाळण्याच्या विरोधात अपील करता येईल तो कालावधी; आणि

क) अपील प्राधिकरणाचा तपशील; कळवील

पर्यायी उत्तरे :

1) खंड 6 2) खंड 5 3) खंड 8 4) खंड 4

8. केंद्रीय माहिती आयुक्तांची नियुक्ती. ....हे करतात. (राज्यसेवा मुख्य 2019)

1) माहिती निबंधक 2) पंतप्रधान

3) राष्ट्रपती 4) राज्यपाल

9. माहिती अधिकाराच्या कायद्यानुसार काही माहिती प्रकट

BeePublication Knowledge is power

करता येत नाही. हे अपवाद कोणत्या कलमाअंतर्गत दिले आहेत ? (राज्यसेवा मुख्य 2019)

(1) कलम 2 (f) (2) कलम 12

(3) कलम 8 (4) वरीलपैकी नाही

---

10. माहितीच्या अधिकाराच्या अनुषंगाने जोड्या लावा : (राज्यसेवा मुख्य 2018)

देश	माहिती अधिकार अधिनियम साल
(a) युनायटेड किंगडम	(i)1985
(b) अमेरिकेचे संयुक्त राज्य	(ii) 1946
(c) ऑस्ट्रेलिया	(iii) 1982
(d) भारत	(iv) 2005

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)

---

11. माहिती अधिकाराच्या कायद्याअंतर्गत पुढीलपैकी त्रयस्थ व्यक्ती कोण ? (राज्यसेवा मुख्य 2018)

(a) भारताचा नागरिक

(b) भारताचा नागरिक नसलेली व्यक्ती परंतु जिने माहिती मिळवण्यासाठी अर्ज केला आहे

(c) सार्वजनिक प्राधिकरण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) आणि (c) (2) (a) फक्त

(3) वरीलपैकी सर्व (4) वरीलपैकी कोणी नाही

---

12. माहितीचा अधिकार हा राज्यघटनेच्या अनुच्छेद अंतर्भूत असून सदरचा हक्क फक्त मध्ये भाषण व अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याच्या हक्कातच असेल. (राज्यसेवा मुख्य 2018)

(1) 15, नागरिकांना

(2) 21, सरकारी दफ्तरांना

(3) 19(1)(a), नागरिकांना

(4) 19(1), सरकारी अधिकाऱ्यांना

---

13. माहिती अधिकाराचा कायदा आणि शासकीय गुपिते अधिनियम या दोन्ही कायद्यांच्या संदर्भात पुढील विधानांचा विचार करा. (राज्यसेवा मुख्य 2018)

(a) वरील दोन्ही कायद्यात परस्परविरोधी तरतुदी आढळल्यास माहिती अधिकार कायद्याच्या तरतुदी लागू होतील.

(b) दोन्ही कायद्यांच्या अंतर्गत हेरगिरी करणे आणि हेराला आसरा देणे या गुन्ह्यांसाठी शिक्षेची तरतूद आहे.

योग्य उत्तर निवडा :

(1) (a) बरोबर (b) चूक

(2) (a) चूक (b) बरोबर

(3) (a) आणि (b) दोन्ही विधाने चूक

(4) (a) आणि (b) दोन्ही विधाने बरोबर

---

14. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 यास राष्ट्रपतींनी. रोजी मंजूरी दिली. (राज्यसेवा मुख्य 2017)

1) 24.06.2005 2) 13.10.2005

3) 2.10.2005 4) 15.06.2005

---

15. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005, कलम 2 (ई), (पाच) नुसार सक्षम अधिकारी याचा अर्थ संविधानाच्या अनुच्छेद .... अन्वये नियुक्त करण्यात आलेला प्रशासक, असा आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2017)

1)226 2)239 3)356 4)216

---

16. माहितीच्या अधिकार कायदा 2005 कलम 3 च्या तरतूदीनुसार नागरिकांना.......... अधिकार प्राप्त झाला. (राज्यसेवा मुख्य 2017)

1) तक्रार करण्याचा 2) अपिल करण्याचा

3) पुनर्निरिक्षणाचा 4) माहितीचा

---

17. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 प्रमाणे सर्वोच्च न्यायालयाचे सक्षम अधिकारी म्हणजे........ हे होत. (राज्यसेवा मुख्य 2016)

1) महालेखा परीक्षक 2) महान्याय प्रतिनिधी

3) भारताचे प्रमुख न्यायमूर्ती 4) भारताचे राष्ट्रपती

---

18. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 च्या अंतर्गत खालीलपैकी कोण मुख्य माहिती आयुक्ताला शपथ देतात ? (राज्यसेवा मुख्य 2016)

1) पंतप्रधान 2) राष्ट्रपती

3) राज्यपाल 4) भारताचे सरन्यायाधीश

---

19. माहिती अधिकार अधिनियम 2005 च्या तरतुदीनुसार त्रयस्थ व्यक्तीला दुसरे अपिल किती कालावधीमध्ये दाखल करता

येते ? (राज्यसेवा मुख्य 2016)

1) 30 दिवस
2) 60 दिवस
3) 90 दिवस
4) वरीलपैकी काहीही नाही

20. खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ? (राज्यसेवा मुख्य 2016)

(a) कार्यालयीन गोपनियतेचा कायदा 1923 मधील कलम 2(3) प्रमाणे मकागदपत्रफमधे कागदपत्राचा भाग समाविष्ट आहे.

(b) माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 मधील कलम 2(f) व (i) च्या ममाहितीफ व रेकॉर्ड म्हणजे कोणतेही कागदपत्र.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त वाक्य (a) बरोबर आहे.
(2) फक्त वाक्य (b) बरोबर आहे.
(3) वाक्य (a) व (b) दोन्हीही बरोबर आहेत.
(4) वाक्य (a) व (b) दोन्हीही चूक आहेत.

21. खालीलपैकी माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 च्या कोणत्या कलमानुसार जी न्यायालयाने / न्यायाधिकरणाने प्रकाशित करण्यापासून रोखली आहेत किंवा जी माहिती उघड केल्याने न्यायालयाचा अवमान होईल, अशी माहिती उघड करण्यापासून सूट देण्यात आली आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2015)

1) कलम 8 (1) (d)
2) कलम 8 (1) (e)
3) कलम 8 (1) (j)
4) कलम 8 (1) (b)

22

23. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते योग्य आहे ? (राज्यसेवा मुख्य 2014)

a) मागण्यात येत असलेली माहिती दुसऱ्या प्राधिकाऱ्याकडे असल्यास अर्ज 7 दिवसांच्या आत हस्तांतरीत करावा.

b) जी माहिती मागितली आहे तिचा उल्लेख सोडून निव्वह संपर्क तपशील देणे अर्जदाराला आवश्यक पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त a
2) फक्त b
3) a व b दोन्ही नाहीत
4) a आणि b दोन्ही

24. खालीलपैकी कोणत्या अपीलमध्ये केंद्रीय माहिती आयोगाकडून राजकीय पक्ष माहितीचा अधिकार कायद्याच्या कलम 2 (एच) अंतर्गत सार्वजनिक प्राधिकरणे आहेत असा निर्णय झाला आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2014)

1) श्री ए. एस. सैनी आणि एस. ए. शाह विरुद्ध एएससीसी, बीजेपी आणि इतर
2) श्री एस. सी. अग्रवाल आणि अनिल बैरवाल विरुद्ध एआयसी-सी, बीजेपी, सीपीएम, सीपीआय, एनसीपी, बीएसपी
3) श्री पी. के. अरुण आणि शशी गांधी विरुद्ध एआयसीसी, बीजेपी, सीपीएम, सीपीआय, एनसीपी, बीएसपी
4) शैलेश गांधी विरुद्ध एआयसीसी, बीजेपी, सीपीएम, सीपीआय, एनसीपी, बीएसपी

25. 1990 मधे माहितीचा अधिकार चळवळ सुरु झाली जेंव्हा ...... संघटनेने राजस्थानमधील दुष्काळ निवारणाच्या कामांसंबंधी नोंदी आणि कामगारांचे लेखे यांची मागणी केली होती. (राज्यसेवा मुख्य 2014)

1) मजदूर किसान संघर्ष संघटना
2) मजदूर कामगार शक्ती संघटना
3) मजदूर किसान श्रमिक संघटना
4) मजदूर किसान शक्ती संघटना

26. खालीलपैकी सत्य विधान कोणते ? (राज्यसेवा मुख्य 2012)

1) माहिती अधिकार कायदा 2005 हा शासकिय गुपिते कायदा 1923 ला अधिक्रपित करतो.
2) भारताची सुरक्षा हा दोन्ही कायद्यांमधे एक उद्देश आहे.
3) माहितीचा अधिकार 2005 या कायद्यामध्ये तुरुंगवासाची शिक्षा नाही; दंडाची आहे.
4) सर्व विधाने सत्य आहेत.

27. किती वर्षा पुर्वी घडलेल्या घटनेबाबत माहिती अधिकाराच्या कायद्याअंतर्गत माहीती मागता येत नाही ? (राज्यसेवा मुख्य 2012)

1) 20
2) 15
3) 10
4) एकही पर्याय योग्य नाही

28. माहिती अधिकाराच्या कायद्यांतर्गत 2005 अर्जदारास असलेल्या अधिकारांविषयी काही विधाने दिली आहेत. त्यातील बरोबर विधाने कोणती ? (राज्यसेवा मुख्य 2012)

(अ) अर्जदाराला विचारलेली कोणतीही आणि सर्व प्रकारची माहिती मिळविण्याचा अधिकार आहे.

ब) जेव्हा अशी माहिती एखाद्याच्या जीविताशी अथवा स्व-ातंत्र्याशी संबंधित असले तेव्हा जन अधिकाऱ्याला अर्ज मिळाल्यापासून 24 तासात ती माहिती मिळविण्याचा हक्क अर्जदारास आहे.

BeePublication Knowledge is power

क) जर योग्य वेळेत माहिती मिळाली नाही तर अर्जदार कोर्टात दावा लावून नुकसानभरपाई मिळवू शकतो.

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे?

1) फक्त अ बरोबर　　2) अ आणि ब बरोबर

3) फक्त ब बरोबर　　4) सर्व विधाने चूक आहेत

संयुक्त गट ब व क मुख्य परीक्षा

1. खालीलपैकी कोणत्या संस्थेने / संस्थानी माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 नुसार माहिती देणे बंधनकारक नाही ? (संयुक्त ब मुख्य 2019)

1) बॉर्डर रोड डेव्हलपमेंट बोर्ड　　2) ऐव्हीएशन रिसर्च सेंटर

3) दोन्ही (1) व (2)　　4) वरील काहीही नाही

2. माहिती अधिकार अधिनियमांतर्गत, केंद्रीय माहिती आयुक्तांची संख्या ही....... (संयुक्त ब मुख्य 2019)

1) कमीत कमी 5 असेल　　2) 10 पेक्षा जास्त नसेल

3) मर्यादा नाही　　4) वरीलपैकी काहीही नाही

3. केंद्रीय मुख्य माहिती आयुक्तांची नियुक्ती. ....हे करतात. (संयुक्त ब मुख्य 2019)

1) माहिती निबंधक　　2) पंतप्रधान

3) राष्ट्रपती　　4) राज्यपाल

4. माहिती अधिकाराच्या दुसऱ्या सूची अधिनियम, 2005 मध्ये खालीलपैकी कोणत्या मुद्याचा/मुद्यांचा समावेश आहे ? (ESI मुख्य 2019)

1) गुप्तहेर संस्था　　2) सीमा सुरक्षा दल

(3) इंडो-तिबेटियन सीमा पोलीस　　4) वरील सर्व

5. माहिती अधिकाराचा कोणता विभाग माहिती आयोगाच्या अधिकाराशी व कार्याशी संबंधित आहे ? (ESI मुख्य 2019)

1) कलम 20　　2) कलम 19

3) कलम 17　　4) कलम 18

6. माहिती अधिकाराचा कायदा, 2005 ची पुढीलपैकी कोणती उद्दिष्टे नाहीत ? (ESI मुख्य 2019)

अ) प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कार्यशैलीमध्ये पारद-र्शकता आणणे.

ब) राज्य आणि केंद्रीय माहिती आयोग घटीत करणे.

क) समाजातील विविध दुर्बल घटकांना आर्थिक आरक्षण देण्यासाठी लढा देणे.

ड) लाचखोरपणासाठी शासकीय अधिकाऱ्यांना शिक्षेची तरतूद करणे.

योग्य उत्तर निवडा:

1) फक्त अ आणि ब　　2) फक्त क आणि ड

3) फक्त ब, क आणि ड　　4) वरील सर्व

7. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कोणते कलम सद्भावनेने केलेल्या कृतीला संरक्षण संबंधी आहे? (ESI मुख्य 2019)

1) कलम 19　　2) कलम 20

3) कलम 21　　4) कलम 22

8. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील तरतुदीनुसार सक्षम प्राधिकरण याचा खुलासा कोणत्या कलमात आहे ? (ESI मुख्य 2019)

1) कलम 1　　2) कलम 2 (ग)

3) कलम 2 (झ)　　4) कलम 2 (ज)

9. माहिती अधिकार कायद्याअंतर्गत मागितलेली माहिती एखाद्या व्यक्तिचे जीवित वा स्वातंत्र्य यासंबंधी असेल तर विनंतीचा अर्ज मिळाल्यापासून किती कालावधीत देणे बंधनकारक आहे ? (लिपीक मुख्य 2019)

1) 24 तास　　2) 30 तास

3) 30 दिवस　　4) वरीलपैकी एकही नाही

10. माहिती अधिकाराच्या कायद्याअंतर्गत, 20 वर्षापूर्वी घडलेल्या घटनेची माहिती देताना 20 वर्षांच्या उक्त कालावधीची संगणना ज्यापासून करायची त्या दिनांकासंदर्भात प्रश्न उपस्थित झाल्यास (या अधिनियमात तरतूद केलेल्या सर्वसाधारण अपिलांना अधिन राहून) कोणाचा निर्णय अंतिम असेल? (लिपीक मुख्य 2019)

1) केंद्र सरकार　　2) राज्य सरकार

3) भारताचे राष्ट्रपती　　4) वरीलपैकी एकही नाही

11. माहिती अधिकार अधिनियम 2005 च्या खालीलपैकी कोणत्या कलमात केंद्रीय माहिती आयोगाच्या स्थापनेबद्दल तरतूद आहे ? (लिपीक मुख्य 2019)

1) कलम 16　　2) कलम 04

3) कलम 14 आणि 15　　4) कलम 12

BeePublication Knowledge is power

12. माहिती अधिकार अधिनियमाअंतर्गत खालील कोणते कलम पृथक्करणीयता शी संबंधित आहे? (लिपीक मुख्य 2019)

1) कलम 12 2) कलम 10
3) कलम 09 4) कलम 11

13. माहिती अधिकार अधिनियम अंतर्गत कमाल दंड/शिक्षा ही पुढील प्रमाणे आहे. (संयुक्त ब मुख्य 2018)

1) रु. 10,000 2) रु. 25,000
3) रु. 50,000 4) वरीलपैकी नाही

14. माहिती अधिकार कायदा, 2005 अंतर्गत त्रयस्थ पक्ष याचा अर्थ. (संयुक्त ब मुख्य 2018)

अ) सदर कार्यालय व्यतिरिक्त पक्ष
ब) माहिती मिळण्याची विनंती करणारी नागरिकाव्यतिरिक्त व्यक्ती.
क) सार्वजनिक प्राधिकरण ड) समुचित शासन
वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?
1) फक्त अ 2) फक्त ब आणि क
3) फक्त अ, ब आणि क 4) फक्त ब, क आणि ड

15. माहिती अधिकार कायद्यांतर्गत दारिद्र्य रेषेखाली असलेल्या व्यक्तीकडून, शासनाकडून माहिती मागण्यासाठी किती फी आकारण्यात येते? (संयुक्त ब मुख्य 2018)

1) खर्चाच्या 50 टक्के फी 2) एक-तृतीयांश फी
3) फी आकारण्यात येत नाही 4) शंभर रुपये.

16. माहिती अधिकाराच्या कायद्याअंतर्गत त्रयस्थ पक्ष याच्या व्याख्येमध्ये पुढीलपैकी कोणाचा समावेश होतो? (ESI मुख्य 2018)

अ) भारताचा नागरिक
ब) माहिती मिळविण्याची विनंती करणारी नागरिका व्यतिरिक्त इतर एखादी व्यक्ती
क) सार्वजनिक प्राधिकरण
ड) परदेशस्थ भारतीय
पर्यायी उत्तरे :
1) फक्त अ आणि ड 2) फक्त ब आणि क
3) फक्त ब, क आणि ड 4) वरील सर्व समाविष्ट

17. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 22 नुसार खालीलपैकी कोणत्या अधिनियमावर अधिभावी परिणाम झालेला आहे ? (ESI मुख्य 2018)

1) भारतीय दंड संहिता, 1860
2) भारतीय पुरावा अधिनियम, 1872
3) शासकीय गुपिते अधिनियम, 1923
4) वरीलपैकी एकही नाही

18. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 च्या संदर्भात पुढील विधानांचा विचार करा : (ESI मुख्य 2018)

अ) हा कायदा संपूर्ण भारतास लागू आहे.
ब) या कायद्याअंतर्गत मागितलेली कोणतीही माहिती कुणालाही मोफत पुरवली जाते.
पर्यायी उत्तरे :
1) अ बरोबर ब चूक आहे
2) अ चूक ब बरोबर आहे
3) अ आणि ब दोन्ही चूक आहेत.
4) अ आणि ब दोन्ही बरोबर आहेत.

19. माहिती अधिकाराच्या कायद्याअंतर्गत पुढील विधानांचा विचार करा: (ESI मुख्य 2018)

अ) माहितीचा अधिकार याचा अर्थ कोणत्याही सार्वजनिक अथवा खाजगी प्राधिकरणाकडे असलेली किंवा त्याच्या नियंत्रणात असलेली व या अधिनियमांद्वारे मिळवता येण्याजोगी माहिती मिळवण्याचा अधिकार.
ब) या अधिनियमनाच्या सर्व तरतुदी तो अधिनियम अधिनियमित झाल्यापासून एकशे विसाव्या दिवशी अंमलात आल्या,
पर्यायी उत्तरे :
1) अ बरोबर ब चूक 2) अ चूक ब बरोबर
3) अ आणि ब दोन्ही चूक 4) अ आणि ब दोन्ही बरोबर

20. माहितीचा अधिकार हा अधिकार म्हणून का ओळखला जातो ? कारण (ESI मुख्य 2018)

अ) एक बाजूने कर्तव्य धारक तयार करते व दुसऱ्या बाजूने कायदेशीर पात्रतेचा लाभार्थी.
ब) कागदपत्रे उघड करण्यास नकार देण्यासाठी त्याची भूमिका सिद्ध करण्यासाठी कर्तव्य धारकाकडे जबाबदारी.
क) आंतरराष्ट्रीय दायित्वाचा एक भाग म्हणून.
ड) माहिती ही सार्वजनिक आणि प्रशासनाशी संबंधित नसल्या-ची चिन्हे वरीलपैकी कोणती विधान/ने बरोबर आहे?
1) फक्त अ आणि क 2) फक्त ब
3) फक्त अ, ब आणि ड 4) अ, ब, क आणि ड

21. माहिती अधिकाऱ्याच्या कायद्याअंतर्गत सक्षम अधिकारी

BeePublication
Knowledge is power

निवडून योग्य जोड्या लावा. (लिपीक मुख्य 2018)

अ) सर्वोच्च न्यायालय I) अध्यक्ष

ब) लोकसभा II) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायमूर्ती

क) राज्य विधानसभा III) भारताचे मुख्य न्यायमूर्ती

ड) उच्च न्यायालय IV) सभापती

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
1)	I	II	III	IV
2)	II	I	III	IV
3)	III	IV	I	II
4)	II	III	I	IV

22. खालीलपैकी कोणता भाग हा माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 मध्ये समाविष्ठ नाही ? (लिपीक मुख्य 2018)

(1) लॉग बुक (2) सॅम्पल डैटा

(3) फेसीमील (प्रतिकृती) (4) वरीलपैकी काही नाही

23. जर भारतामध्ये माहिती अधिकाराचा इतिहास लक्षात घेतला तर असे आढळते की सदर मोहिम ही ...... यांच्या नेतृत्वा खाली राजस्थान येथे सुरू करण्यात आली. (लिपीक मुख्य 2018)

1) शुभेन्दू रॉय 2) हर्ष मंदार

3) अरुणा रॉय 4) हर्ष राजबिहारी

24. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कोणते प्रकरण राज्य माहिती आयोगाशी संबंधित आहे? (लिपीक मुख्य 2018)

1) प्रकरण तीन 2) प्रकरण चार

3) प्रकरण पाच 4) प्रकरण सहा

25. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 अंतर्गत अभिलेख म्हणजे: (लिपीक मुख्य 2018)

अ) कोणताही दस्तऐवज, हस्तलिखित व फाईल

ब) एखाद्या दस्तऐवजाची कोणतीही मायक्रोफिल्म, मायक्रोफिश आणि प्रतिरूप प्रत.

क) अश्या मायक्रोफिल्म मध्ये संग्रहित केलेल्या प्रतिमेची किंवा प्रतिमेची कोणतीही नक्कल (मग ती परिवर्धित केलेली असो वा नसो.)

ड) संगणकाद्वारे किंवा कोणत्याही इतर उपकरणाद्वारे तयार केलेले कोणतेही इतर साहित्य, यांचा समावेश होतो. वरील कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

1) फक्त अ आणि ब 2) फक्त ब आणि क

3) फक्त क आणि ड 4) अ, ब, क आणि ड

26. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 मधील प्रसारित करणे या शब्दाबद्दल कलम 4 च्या स्पष्टीकरणाच्या अनुषंगाने वेगळेपण ओळखा. (लिपीक मुख्य 2018)

1) शासकीय अधिकारी 2) सार्वजनिक घोषणा

3) इंटरनेट 4) सूचना फलक

27. केंद्रीय माहिती आयुक्तांची नियुक्ती राष्ट्रपतीद्वारा, पंतप्रधान अध्यक्षपदी असणाऱ्या व .... चे विरोधीपक्ष नेते आणि प्रधानमंत्री नामनिर्देशित केंद्रीय कॅबीनेट मंत्रीच्या समितीच्या शिफारशीनुसार करील. (PSI मुख्य जून, 2017)

1) राज्यसभा 2) लोकसभा

3) विधानसभा 4) विधान परिषद

28. माहिती अधिकार अधिनियम 2005 च्या कलम 2 (F) अनुसार माहिती या शब्दात खालीलपैकी कोणत्या बाबी अंतर्भूत होतात? (PSI मुख्य जून, 2017)

1) अभिलेख, दस्तऐवज 2) ज्ञापने, ई-मेल

3) अभिप्राय, सूचना 4) वरील सर्व

29. राज्य मुख्य माहिती आयुक्तांची नेमणूक कोण करते? (PSI मुख्य जून, 2017)

1) भारताचे राष्ट्रपती 2) भारताचे पंतप्रधान

3) राज्याचे राज्यपाल 4) वरीलपैकी कोणीही नाही

30. कोणतीही व्यक्ती राज्य जन माहिती अधिकाऱ्याच्या निर्णयाने व्यथित झालेली असेल, तर निर्णय प्राप्त झाल्यापासून ......दिवसांच्या आत त्या व्यक्तीला सार्वजनिक प्राधिकरणामधील यथास्थित, राज्य जन माहिती अधिकारी यांच्यापेक्षा वरिष्ठ दर्जाच्या अशा अधिकाऱ्याकडे अपील करता येईल. (PSI मुख्य जून, 2017)

1) 60 2) 40 3) 30 4) 20

31. माहिती अधिकाराच्या कायद्याअंतर्गत तक्रारी संबंधात चौकशी करताना केंद्रीय माहिती आयोगास ..... च्या सारखे अधिकार आहेत. (PSI नोव्हे. मुख्य 2017)

1) सर्वोच्च न्यायालय 2) उच्च न्यायालय

3) फौजदारी न्यायालय 4) दिवाणी न्यायालय

BeePublication Knowledge is power

32. माहिती अधिकार कायदा 2005 च्या तरतुदीनुसार प्रत्येक माहिती आयुक्तांचा पदावधी किती निश्चित केला आहे ? (PSI नोव्हे. मुख्य 2017)

1) ज्या दिनांकास आपले पद धारण करील त्या दिनांकापासून पाच वर्षाच्या कालावधीपर्यंत,
2) त्याच्या वयाची पासष्ठ वर्षे पूर्ण होईपर्यंत.
3) ज्या दिनांकास आपले पद धारण करील त्या दिनांकापासून पाच वर्षाच्या कालावधीपर्यंत किंवा त्याच्या वयाची पासष्ठ वर्ष पूर्ण होईपर्यंत यापैकी अगोदर घडेल तोपर्यंत.
4) वरीलपैकी काहीही नाही.

---

33. केंद्रीय माहिती आयोग पुढील व्यक्तींचा मिळून बनलेला असतो. (PSI मुख्य नोव्हे. 2017)

a) मुख्य माहिती आयुक्त.
b) आवश्यक वाटतील त्याप्रमाणे पाचपेक्षा अधिक नसतील इतके केंद्रीय माहिती आयुक्त.
c) आवश्यक वाटतील त्याप्रमाणे दहापेक्षा अधिक नसतील इतके केंद्रीय माहिती आयुक्त.
d) उच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती,

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहेत ?

1) a आणि d 2) a आणि b
3) a आणि c 4) b आणि d

---

34. राज्य माहिती आयुक्त आपले पद ग्रहण करण्यापूर्वी कुणासमक्ष शपथ किंवा प्रतिज्ञा घेईल? (PSI मुख्य नोव्हें., 2017)

1) भारताचे राष्ट्रपती
2) राज्यपाल किंवा त्यांनी नियुक्त केलेला त्यांचा प्रतिनिधी
3) सर्वोच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश
4) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश

---

35. माहिती अधिकार अधिनियम अंतर्गत एकूण किती वेळ अपील करता येतात ? (PSI मुख्य नोव्हें., 2017)

1) एकदा 2) दोनदा
3) तीनदा 4) अनिश्चित वेळा

---

36. माहिती अधिकाराचा कायदा, 2005 च्या तरतुदी अंमलात आणण्यासाठी नियम करण्याचे अधिकार कोणला आहेत ? (ESI मुख्य 2017)

1) केंद्र सरकार 2) राज्य सरकार
3) सक्षम अधिकारी 4) वरीलपैकी सर्वांना

---

37. महिती अधिकार कायदा, 2005 च्या कोणत्या तरतुदीनुसार नागरिकांना माहितीचा अधिकार प्राप्त झाला आहे? (ASO मुख्य 2017)

1) कलम 2 2) कलम 3
3) कलम 4 4) कलम 5

---

38. माहितीचा अधिकार अधिनियम या उद्देशाने पारित केला आहे? (ASO मुख्य 2017)

1) सार्वजनिक प्राधिकरणांमध्ये पारदर्शकता आणणे.
2) सार्वजनिक प्राधिकरणांच्या कामात जबाबदारी आणणे.
3) माहिती आयुक्तालयाची स्थापना करणे.
4) वरील सर्व

---

39. खालीलपैकी केव्हा मुख्य माहिती आयुक्तास किंवा माहिती आयुक्तांना त्यांच्या पदावरून दूर करण्यात येईल ? (ASO मुख्य 2017)

अ) पंतप्रधान यांनी राष्ट्रपती यांचेकडे शिफारस केल्यावरून.
ब) राष्ट्रपतींच्या आदेशावरून सर्वोच्च न्यायालयाने निर्देश केल्यानंतर.
क) शाबीत झालेल्या गैरवर्तनाच्या किंवा असमर्थतेच्या कारणास्तव.
ड) उच्च न्यायालयाने पदावरून दूर केले पाहिजे, असा अभिप्राय दिल्यानंतर राष्ट्रपतीच्या आदेशावरून.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

1) अ 2) वरील सर्व
3) क, ड 4) ब, क

---

40. माहितीचा अधिकार हा ..... आहे. (ASO मुख्य 2017)

1) संविधानात्मक अधिकार 2) घटनात्मक अधिकार
3) वैधानिक अधिकार 4) वरीलपैकी काहीही नाही

---

41. माहिती अधिकार कायदा, 2005 अन्वये मविहीतफ याचा अर्थ या कायद्यांतर्गत .....यांनी तयार केलेले नियम. (ASO मुख्य 2017)

अ) समुचित शासन ब) सक्षम प्राधिकारी
क) उच्च न्यायालये ड) प्रशासकीय लवाद

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहेत?

1) फक्त अ 2)फक्त अ आणि ब
3) अ, ब आणि क 4) फक्त ड

BeePublication Knowledge is power

42. राज्य माहिती आयोग पुढील व्यक्तींचा बनलेला असतो. (STI मुख्य 2017)

अ) उच्च न्यायालयाचे न्यायमूर्ती

ब) राज्य मुख्य माहिती आयुक्त

क) आवश्यक असतील त्याप्रमाणे पाचपेक्षा अधिक नसतील इतके राज्य माहिती आयुक्त.

ड) आवश्यक असतील त्याप्रमाणे दहापेक्षा अधिक नसतील इतके राज्य माहिती आयुक्त.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत?

1)फक्त अ आणि ब   2)फक्त ब आणि क

3)फक्त ब आणि ड   4)फक्त अ आणि ड

---

43. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 च्या तरतुदींप्रमाणे प्रत्येक विभागात नेमलेल्या जनमाहिती अधिकाऱ्याकडे माहिती मागण्याकरिता कोण अर्ज करू शकतो? (STI मुख्य 2017)

1) प्रत्येक नागरिक   2) परदेशी

3) सामुदायिक मंडळ   4) वरील सर्वच

---

44. योग्य जोड्या लावा. (STI मुख्य 2017)

(अ) माहितीचा अधिकार व्याख्या   I) कलम 7

(ब) माहिती देण्यापासून अपवाद   II) कलम 12

(क) विनंती अर्ज निकाली काढणे   III) कलम 8

(ड) केंद्रीय माहिती आयोग   IV) कलम 2

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
1)	I	II	III	IV
2)	II	I	IV	III
3)	IV	III	I	II
4)	III	IV	II	I

---

45. माहिती अधिकार अधिनियम 2005 मध्ये असलेल्या अनुसूची ची किती संख्या आहेत ? (STI मुख्य 2017)

1) 9   2) 4   3) 2   4)7

---

46. माहिती अधिकार अधिनियम 2005 अन्वये अधिनियम अधिनियमित झाल्यापासून एकशेवीस दिवसांच्या आत प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाने .... प्रकाशित करणे अनिवार्य आहे. (STI मुख्य 2017)

अ) आपली रचना, कार्य व कर्तव्ये.

ब) आपल्या अधिकाऱ्यांची आणि कर्मचाऱ्यांची निर्देशिका,

क) आपल्या अधिकाऱ्यांचे आणि कर्मचाऱ्यांचे संपत्ती विश्लेषण.

ड) जनमाहिती अधिकाऱ्यांची नावे, पदनामे आणि इतर तपशिल.

वरीलपैकी कोणते विधाने बरोबर आहेत ?

1) फक्त अ आणि ड   2) फक्त अ, ब आणि ड

3) वरील सर्व   4) फक्त ब आणि ड

---

47. माहिती अधिकाऱ्याच्या कायद्याअंतर्गत अपवाद वगळता केंद्रीय जनमाहिती अधिकारी किंवा राज्य जनमाहिती अधिकारी यांनी माहिती मिळण्याचा अर्ज मिळाल्यावर... . दिवसात माहिती दिली पाहिजे. (ESI मुख्य 2017)

1) 60 दिवसांच्या आत   2) 30 दिवसाच्या आत

3) 20 दिवसानंतर   4) 15 दिवसांच्या आत

---

48. माहिती अधिकाराच्या कायद्या च्या तरतुदींनुसार जर मागितलेली माहिती एखाद्या व्यक्तिचे जीवन अथवा स्वातंत्र्य या संबंधातील असेल तर ती माहिती विनंतीचा अर्ज मिळाल्यापासून किती वेळात देणे बंधनकारक आहे ? (ESI मुख्य 2017)

1) 24 तासात   2) 48 तासात

3) 60 तासात   4) 30 तासात

49. जर जनमाहिती अधिकाऱ्याने कोणत्याही वाजवी कारणास्तव अर्ज स्वीकारण्यास नकार दिला किंवा वेळेत माहिती सादर केली नाही किंवा विनंती दृष्ट हेतूने नाकारली किंवा जाणूनबूजून चुकीची, अपूर्ण किंवा दिशाभूल करणारी माहिती दिल्यास त्यास शास्ती करण्यात येईल. (ESI मुख्य 2017)

1) प्रत्येक दिवसाला रुपये दोनशे पन्नास

2) प्रत्येक दिवसाला रुपये एकशे पन्नास

3) प्रत्येक दिवसाला रुपये तिनशे पन्नास

4) प्रत्येक दिवसाला रुपये दोन हजार पाचशे

---

50. माहिती अधिकाराच्या कायद्यासंदर्भात पुढील विधाने वाचून योग्य उत्तर निवडा. (ESI मुख्य 2017)

अ) या कायद्याच्या काही तरतुदी हा कायदा केल्यानंतर एकशे विसाव्या दिवशी अंमलात आल्या.

ब) हा कायदा जम्मू आणि काश्मीर राज्यांना सुद्धा लागू आहे..

पर्यायी उत्तरे :

1) अ बरोबर असून ब चूक आहे.

2) अ चूक असून ब बरोबर आहे.

BeePublication Knowledge is power

3) अ आणि ब दोन्ही चूक आहेत.
4) अ आणि ब दोन्ही बरोबर आहेत.

51. माहिती देण्यापासून अपवाद माहितीचा अधिकार अधिनियमा चा पुढील कलमात दिलेले आहेत.(लिपीक मुख्य 2017)
1) 6 2) 7 3) 8 4) 9

52. मागितलेली माहिती जनमाहिती अधिकाऱ्याने पुढील दिवसात दिली पाहिजे. (लिपीक मुख्य 2017)
(1) 21 दिवसात (2) 30 दिवसात
3) 45 दिवसात 4) 60 दिवसात

53. पुढीलपैकी कोणती माहिती देणे माहिती अधिकाऱ्यावर बंधन नाही ? (लिपीक मुख्य 2017)
1) ज्यामुळे संसदीय विशेषाधिकारांचे उल्लंघन होईल.
2) विदेशी शासनाकडून मिळालेली गोपनीय माहिती.
3) गुन्हे तपास संदर्भातील माहिती.
4) वरीलपैकी सर्व

54. माहितीचा अधिकार कायदा, 2005 च्या तरतूदीनुसार दुसरी अपील किती दिवसात दाखल करता येते ? (लिपीक मुख्य 2017)
1) तीस दिवसात 2) पंचेचाळीस दिवसात
3) नव्वद दिवसात 4) वरीलपैकी काहीही नाही

55. राज्य मुख्य माहिती आयुक्तांची आणि राज्य माहिती आयुक्तांची नियुक्ती राज्यपाल माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 च्या कलम...... प्रमाणे करतील. (ASO मुख्य 2016)
1) 15(3) 2) 14(1) 3) 16(3) 4) 13(2)

56. माहिती अधिकार अधिनियम, 205 मधील कोणत्या कलमानुसार न्यायालयांच्या अधिकारतेस आडकाठी करण्यात आलेली आहे? (ASO मुख्य 2016)
1) कलम 18 2) कलम 19
3) कलम 20 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

57. माहिती अधिकार अधिनियमाने पुढील कायद्याने निरसन केले आहे ? (ASO मुख्य 2016)
1) माहिती अधिनियम, 2001
2) कार्यालयीन गुपिते अधिनियम, 1962
3) जनमाहिती अधिनियम, 2003
4) माहिती मिळविण्याचे स्वातंत्र्य अधिनियम, 2002

58. माहितीचा अधिकार या व्याख्येत........ याचा समावेश होत नाही. (ASO मुख्य 2016)
1) दस्तऐवजाची प्रमाणित प्रत घेणे.
2) मालाचे प्रमाणित नमुने घेणे.
3) प्रश्न विचारणे.
4) कामाची किंवा दस्तऐवजाची तपासणी

59. मुख्य माहिती आयुक्तांना देव असलेले वेतन, भत्ते व सेवेच्या अटी ह्या यांचे प्रमाणे असतील. (STI मुख्य 2016)
(1) सेना प्रमुख
(2) भारताचे मुख्य न्यायाधीश
(3) उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश
(4) मुख्य निवडणूक आयुक्त

60. मुख्य माहिती आयुक्ताच्या पदासंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान सत्य नाही ? (STI मुख्य 2016)
(1) पाच वर्षापर्यंत पद धारण करता येते.
(2) पुनर्नियुक्ती होऊ शकते.
(3) वयाचे 65 वर्षे पूर्ण झाल्यावर पद धारण करणार नाही.
(4) माहिती आयुक्ताची मुख्य माहिती आयुक्त म्हणून नियुक्ती होऊ शकते.

61. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 च्या दुसऱ्या अनुसुचित सुधारणा/बदल करण्याचे अधिकार कोणाला आहे ? (STI मुख्य 2016)
(1) राज्य सरकार (2) मुख्य माहिती अधिकारी
(3) केंद्र सरकार (4) भारताचे सर्वोच्च न्यायालय

62. माहितीच्या अधिकारात मागितलेली माहिती, एखाद्या व्यक्तीचे जीवित व स्वातंत्र्य यासंबंधीत असेल तर विनंतीचा अर्ज मिळाल्यापासून ती किती तासात देण्यात यावी ? (STI मुख्य 2016)
(1) 24 तासांच्या आत (2)48 तासांच्या आत
(3) 72 तासांच्या आत (4) 12 तासांच्या आत

63. .... कडून माहिती मिळविण्यासाठी माहितीच्या अधिकाराखाली केलेल्या अर्जासाठी कोणतेही शुल्क आकारले जाऊ शकत नाही? (ASO मुख्य 2016)

1) केंद्रीय मंत्री 2) शासकीय अधिकारी
3) दारिद्र्यरेषेखालील व्यक्ती 4) विदेशी नागरिक

64. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 अन्वये किंवा त्याखालील केलेल्या कोणत्याही नियमान्वये सद्भावनेने केलेल्या किंवा करण्याचे अभिप्रेत असलेल्या कोणत्याही गोष्टीबद्दल वा कोणत्याही व्यक्तीविरुद्ध दावा, खटला किंवा अन्य कारवाई, या कायद्याच्या...... कलमा अन्वये दाखल करण्यात येणार नाही. (ASO मुख्य 2015)

1) 21 2)22 3) 23 4) 24(1)

65. माहितीचा अधिकार ह्याकरिता पारित करण्यात आला : (STI मुख्य 2015)

1) सर्व माहिती पुरविणेकरिता
2) सार्वजनिक प्राधिकरणांच्या कामकाजात पारदर्शकता आणणे
3) कार्यालयीन गुपिते कायदा निरसन करणेसाठी
4) वरीलपैकी नाही

66. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 च्या कलम 2 (एफ) नुसार माहिती च्या अर्थामध्ये कोणत्याही खाजगी निकायाशी संबंधित माहितीचा समावेश होतो. हे वाक्य .... आहे. (STI मुख्य 2015)

1) चूक 2) गैरलागू
3) अंशत: बरोबर 4) सांगू शकत नाही

67. माहितीचा अधिकार म्हणजे : (STI मुख्य 2015)

a) नमूना घेणे
b) माहितीची छायांकित प्रत घेणे
c) साठविलेल्या माहितीची तपासणी करणे
d) कागदपत्रे एक महिन्यासाठी मिळविणे

पर्यायी उत्तरे :
1) फक्त a बरोबर आहे 2) a आणि b बरोबर आहेत
3) c आणि a चूक आहेत 4) b आणि d बरोबर आहेत

68. माहितीचा अधिकार अंतर्गत दुसरे अपील हे पुढील वेळेत करता येते: (STI मुख्य 2015)

1) 30 दिवसात 2) 60 दिवसात
3) 90 दिवसात 4) वरीलपैकी नाही

69. अपवाद वगळता राज्य जन माहिती अधिकाऱ्याकडे माहिती मिळविण्याची विनंती करणारा अर्ज मिळाल्यावर तो .... दिवसांच्या आत माहिती देईल. (STI मुख्य 2015)

1) 10 2) 20 3) 30 4) 40

70. राज्य मुख्य माहिती आयुक्तांची नियुक्ती .... करतात (ASO मुख्य 2015)

1) राष्ट्रपती 2) पंतप्रधान
3) राज्यपाल 4) मुख्यमंत्री

71. पुढीलपैकी कोणती वाक्ये बरोबर आहेत ? (ASO मुख्य 2015)

अ) माहितीचा अधिकार अधिनियम जम्मू काश्मीर राज्यात लागू नाही.
ब) संपूर्ण अधिनियम लगेच लागू झाला.

पर्यायी उत्तरे :
1) अ वाक्य बरोबर असून ब चुकीचे आहे.
2) अ वाक्य चुकीचे असून ब बरोबर आहे.
3) दोन्ही वाक्ये बरोबर आहेत.
4) दोन्ही वाक्ये चुकीची आहेत.

72. माहिती अधिकाराच्या कायद्याअंतर्गत कोणतीही अडचण उद्भवली तर ती दूर करण्याचे अधिकार कोणाला आहेत? (ASO मुख्य 2015)

1) केंद्रीय माहिती आयोग 2) केंद्र सरकार
3) सक्षम अधिकारी 4) भारताचे राष्ट्रपती

73. 2005 च्या माहिती अधिकाराच्या कायद्याची खालीलपैकी कोणती उद्दिष्ट्ये नाहीत? (ASO मुख्य 2015)

a) प्रत्येक लोकसेवकाच्या कार्यामध्ये पारदर्शकता आणि जबाबदारीची जाणीव निर्माण करून ती वाढीस लावणे.
b) लाचलुचपतीस आळा घालणे.
c) नागरिकांना आवश्यक माहिती पुरविण्याबाबत तरतुदी करणे.
d) विशिष्ट माहितीबाबत गुप्तता पाळणे.

पर्यायी उत्तरे :
1) c आणि d 2) b, c आणि d
3) फक्त d 4) सर्व आहेत

74. भारतीय संविधानाच्या कोणत्या अनुच्छेदाअंतर्गत माहिती मिळण्याचा अधिकार प्राप्त झाला आहे? (PSI मुख्य 2014)

1) 19 (1) (a) 2) 19 (1) (b)
3) 19 (1) (c) 4) 19 (1) (d)

75. **माहिती अधिकार अधिनियम 2005, च्या कलम 12 अंतर्गत मुख्य माहिती आयुक्ताच्या नियुक्तीची शिफारस करणाऱ्या समितीमध्ये खालीलपैकी कोणाचा उल्लेख नाही ?** (PSI मुख्य 2014)

1) पंतप्रधान
2) लोकसभेचे विपक्षीदलाचा नेता
3) लोकसभेचा सभापती
4) पंतप्रधानाद्वारे नामनिर्मिती केलेला केंद्रीय मंत्रीमंडळ सदस्य

76. **माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 अंतर्गत मसक्षम अधिकारी म्हणजे.......** (PSI मुख्य 2014)

a) लोकसभेचे किंवा राज्य विधानसभेच्या बाबतीत किंवा संघराज्य क्षेत्राच्या बाबतीत सभापती.
b) सर्वोच्च न्यायालयाच्या बाबतीत, भारताचे मुख्य न्यायमुर्ती,
c) उच्च न्यायालयाच्या बाबतीत, उच्च न्यायालयाचा मुख्य न्यायमूर्ती.
d) संविधानाद्वारे किंवा तद्न्वये स्थापन किंवा घटित करण्यात आलेल्या अन्य प्राधिकरणाच्या बाबतीत, यथास्थिती, राष्ट्रप्रती किंवा राज्यपाल,

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत?

1) a आणि b फक्त
2) b आणि c फक्त
3) c आणि d फक्त
4) a, b, c आणि d

77. **खालीलपैकी कोणत्या संघटनांना माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 लागू आहे ?** (STI मुख्य 2014)

a) गुप्तवार्ता केंद्र
b) केंद्रीय राखीव पोलीस दल
c) सीमा रस्ता विकास मंडळ

पर्यायी उत्तरे :

1) केवळ a
2) a व c
3) a, b व c
4) कोणालाही नाही

78. **माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 नुसार केंद्रीय माहिती आयोगास फौजदारी प्रक्रिया संहितेनुसार एखाद्या कृत्यामध्ये न्यायिक चौकशी करताना सत्र न्यायालयाचे अधिकार असतात. हे वाक्य..... आहे.** (STI मुख्य 2014)

1) बरोबर
2) चूक
3) अंशत: बरोबर अंशत: चूक
4) सांगू शकत नाही

79. **माहितीचा अधिकार ऑनलाईन करणारे भारतातील पहिले राज्य कोणते आहे ?** (STI मुख्य 2014)

1) गुजरात
2) पश्चिम बंगाल
3) आंध्र प्रदेश
4) वरीलपैकी नाही

80. **सर्वोच्च न्यायालयाने माहितीच्या अधिकाराची व्याख्या खालीलपैकी कोणत्या प्रकरणी केली आहे?** (STI मुख्य 2014)

1) वैशाली कच्छवाह वि. द्वारका प्रसाद जयस्वाल,
2) पीपल्स युनियन फॉर सिव्हिल लिबर्टीज आणि ओ. आर. एस.वि. रु. यु. ऑ. इंडिया.
3) डॉ. अरविंदकुमार शर्मा वि. मुख्य दक्षता आयुक्त यु. ऑ. इंडिया आणि ओ. आर. एस. 2009.
4) सुरुपसिंग नाईक वि. गव्हर्नमेंट ऑफ महाराष्ट्र आणि ओ. आर. एस. 2007.

81. **माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 नुसार माहिती आयोगाला खालीलपैकी कोणत्या दिवाणी न्यायालयाचा अधिकार निहित नसतो ?** (ASO मुख्य 2014)

1) शपथेवर लेखी किंवा तोंडी पुरावा देण्यास भाग पाडणे.
2) साक्षीदारांची तपासणी करण्यास समन्स काढणे.
3) कोणत्याही व्यक्तीस सजा सुनावणे.
4) वरील एकही नाही.

82. **एखाद्या सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे प्राप्त झालेला अर्ज अन्य सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे हस्तांतरित करावयाचा असल्यास .....दिवसांच्या आत करावा लागेल.** (ASO मुख्य 2014)

1) 3
2) 5
3) 7
4) 10

83. **ममाहिती अधिकार अधिनियम 2005 नुसार विभाजनीय माहिती ही सूट दिलेल्या माहितीच्या भागातून विभाजन करून देता येते. हे वाक्य........** (ASO मुख्य 2014)

1) चूक आहे
2) बरोबर आहे
3) अंशत: चूक व अंशत: बरोबर
4) सांगू शकत नाही

84. **भारतीय नागरिकास माहिती अधिकार अधिनियम 2005 खाली शासकीय प्राधिकरणातील अधिकाऱ्यांची वैयक्ति माहिती दिली जाऊ शकत नाही. हे वाक्य...........** (ASO मुख्य 2014)

1) चूक आहे
2) बरोबर आहे
3) अंशत: चूक व अंशत: बरोबर
4) सांगू शकत नाही

85. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 नुसार खालीलपैकी कोणत्या कारणांमुळे जनमाहिती अधिकाऱ्याविरोधात शास्ती लावली जाऊ शकते ? (ASO मुख्य 2014)

1) असद्भावनेने माहितीची मागणी नाकारणे.
2) जाणून-बुजून चुकीची, अपूर्ण किंवा दिशाभूल करणारी माहिती देणे.
3) मागणीचा विषय असलेली माहिती नष्ट करणे.
4) वरील सर्व

86. मागितलेली माहिती ही जर व्यक्तीच्या जीवित अथवा स्वातंत्र्याशीनिगडीत असेल तर ती माहिती पुढील वेळेत दिली पाहिजे ?

(PSI मुख्य 2013)

1) 24 तास
2) 48 तास
3) एक आठवडा
4) 15 दिवसांत

87. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 हा असा आहे किंवा असे अधिकार प्रदान करतो. (एक निवडा)

(STI मुख्य 2013)

1) मूलभूत अधिकार (FR)
2) कॉमन लॉ अधिकार
3) कायद्याने ठरविलेले शुद्ध (Pure) व सामान्य (Simple) अधिकार
4) गुप्तताचा अधिकार याचे रक्षण करणारा कायदा

88. सर्वोच्च न्यायालयाने माहिती अधिकारचा अर्थ सांगितला (Interpreted) व असा निकाल दिला (Held) की तो अधिकार संविधानातील ठराविक आर्टिकलमध्ये समाविष्ट आहे ते आर्टीकल कोणते ? (एक निवडा)

(STI मुख्य 2013)

1) आर्टिकल 19
2) आर्टिकल 19(2)
3) आर्टिकल 19(1)(अ)
4) आर्टिकल 19(1)(ग)

89. माहितीचा अधिकार तसेच पर्यावरणाचे व मानवी आरोग्याचे रक्षण करण्यासाठी असलेला सामाजिक सहभाग अधिकार हे संविधानाच्या अनुच्छेद (आर्टिकल) 21 (एकवीस) मध्ये समाविष्ट आहेत. हा निकाल सर्वोच्च न्यायालयाने खालीलपैकी कोणत्या केसमध्ये दिला आहे? (एक निवडा)

(STI मुख्य 2013)

1) एस. पी. गुप्ता वि. यु. ओ. आय. ए. आय. आर. 1982 एस.सी. 149.
2) रिसर्च फाऊंडेशन फॉर सायन्स, टेक्नॉलॉजी अँड नॅचरल रिसोर्स पॉलिसी वि. यु. ओ. आय. जे. टी. 2007 (11) एस. सी. 49.
3) पीपल्स युनियन ऑफ सिव्हील लिबर्टीज, (पी.यु.सी.एल.) वि. यु. ओ. आय., ए.आय.आर., 2003 एस. सी. 2363.
4) यु. ओ.आय. वि. असोसिएशन ऑफ डेमोक्रॅटिक रिफॉर्मस्, ए.आय. आर. 2002 एस. सी. 2112.

90. खालील कोणत्या एका केसमध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने माहिती अधिकार चा अर्थ सांगितला व अधोरेखीत केला (एक निवडा) (STI मुख्य 2013)

1) पीपल्स युनियन ऑफ सिव्हील लिबर्टीज आणि अदर्स (Vs) यु.ओ. आय.
2) सुरूप सिंग नाईक (Vs) गव्हर्नमेंट ऑफ महाराष्ट्र, 2007
3) डॉ. अरविंद कुमार शर्मा (Vs) चीफ व्हिजिलन्स कमिशन, यु. ओ. आय., अँड अदर्स.
4) वैशाली कच्छवाह (Vs) द्वारका प्रसाद जैस्वाल, ए. आय. आर.2006 एम. पी.

91. एखाद्या सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे मागितलेली माहिती दुसऱ्या सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे असल्यास व प्राप्त अर्ज त्या प्राधिकरणाकडे हस्तांतरित करावयाचे असल्यास ...... दिवसांपेक्षा जास्त विलंब करता येणार नाही.

(ASO मुख्य 2013)

1) 5
2) 10
3) 15
4) 20

92. मागितलेली माहिती जनमाहिती अधिकाऱ्याने पुढील वेळेत दिली पाहिजे. (ASO मुख्य 2013)

1) 15 दिवस
2) 30 दिवस
3) 45 दिवस
4) 60 दिवस

93. माहिती अधिकार अधिनियम 2005 या अधिनियमान्वये दिलेल्या कोणत्याही आदेशाच्या संबंधात कोणताही दावा अर्ज किंवा इतर कार्यवाही दाखल करून घेण्याचा अधिकार खालीलपैकी कोणत्या न्यायालयाला आहे ?

(ASO मुख्य 2013)

1) उच्च न्यायालय
2) सर्वोच्च न्यायालय

BeePublication Knowledge is power

3) जिल्हा न्यायालय फक्त   4) वरीलपैकी कोणालाही नाही

94. माहिती अधिकाराचा कायदा 2005 अंतर्गत खालीलपैकी कोणती विधाने सत्य आहेत ?

(ASO मुख्य 2013)

a) राज्य माहिती मुख्य आयुक्त पुनर्नियुक्तीस पात्र असणार नाहीत.

b) मुख्य माहिती आयुक्त त्यांच्या वयाच्या 75 वर्षापर्यंत पुनर्नियुक्तीस पात्र राहतील.

c) या कायद्याअंतर्गत तोंडी माहिती विचारता किंवा देता येण्याचीतरतूद आहे.

d) मत्रयस्थ पक्षफयाच्या अर्थामध्ये सार्वजनिक प्राधिकरणाचा समावेश होतो.

पर्यायी उत्तरे :

1) a आणि b   2) a आणि d
3) b आणि c   4) a, b आणि d

95. उच्च न्यायालये व सर्वोच्च न्यायालय माहिती अधिकाराच्या, 2005 कक्षेत येत नाहीत. **(PSI मुख्य 2013)**

(1) विधान - बरोबर
(2)विधान - चूक
(3)फक्त सर्वोच्च न्यायालय कक्षेत येते
(4) फक्त उच्च न्यायालये कक्षेत येतात

96. हे केंद्रीय माहिती आयोगाचे पहिले मुख्य माहिती आयुक्त होते. (PSI मुख्य 2013)

1) श्री रंगनाथ मिश्रा   2) श्री वजाहत हबीबुल्ला
3) श्री सत्यानंद मिश्रा   4) श्री शैलेश गांधी

97. खालील विधाने लक्षपूर्वक वाचा आणि सत्य विधाने कोणती ते उत्तरातून निवडून लिहा.

(ASO मुख्य 2012)

(अ) जनमाहिती अधिकाऱ्याने मुद्दामहून माहिती देणे नाकारले तर माहिती आयोग, अशा अधिकाऱ्याला माहिती देईपर्यंत रु. 250/- प्रति दिवशी परंतु रु. 25,000 पेक्षा जास्त नाही असा दंड आकारू शकते.

ब) दंडाबरोबर शिस्तभंगाची कारवाई करण्याचा आदेश देऊ शकतो.

क) शिस्तभंगाची कारवाई केली तर दंड वसूल करता येत नाही.

ड) जन माहिती अधिकारी माहिती आयोगाच्या आदेशाविरुद्ध सुप्रिम कोर्टात जाऊ शकतो.

पर्यायी उत्तरे :

1) फक्त क आणि ड सत्य   2) फक्त अ आणि ब सत्य
3) वरील सर्व विधाने सत्य   4) अ, ब आणि ड सत्य

98. माहितीच्या अधिकाराचा कायदा सर्व प्रथम कोणत्या देशात अस्तित्वात आला? (ASO मुख्य 2012)

1) इंग्लड   2) चायना
3) स्वीडन   4) फ्रान्स

99. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील खालीलपैकी कोणते कलम हे अधिनियम अधिनियमित झाल्याच्या दिनांकापासून एकशे विसाव्या दिवशी अंमलात आले?

(ASO मुख्य 2012)

1) कलम 6   2) कलम 123
3) कलम 13   4) कलम 15

100. माहितीच्या अधिकाराखाली माहितीची मागणी कशी असू शकते? (ASO मुख्य 2012)

a) संगणकीय विद्युत   b) मौखिक

पर्यायी उत्तरे :

1) a बरोबर आहे परंतु b नाही.
2) b बरोबर आहे परंतु a नाही.
3) a व b दोन्ही बरोबर आहे.
4) न a बरोबर न b.

101. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 2 (e) नुसार सक्षम प्राधिकारीच्या व्याख्येमध्ये कोणाचा समावेश होत नाही ?

(ASO मुख्य 2012)

1) लोकसभेचे सभापती   2) भारताचे सर न्यायाधीश
3) भारताचे राष्ट्रमंत्री   4) राज्यांचे मुख्यमंत्री

102. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 चा उद्देश....

(ASO मुख्य 2012)

1) माहितीचा अधिकार बहाल करणे.
2) सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या अधिकारातील माहिती सुलभ मिळण्याची शाश्वती देणे.
3) सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कामामध्ये पारदर्शकता व जबाबदारी वृद्धिंगत करणे.
4) वरील सर्व

103. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 मधील कलम 7 नुसारसर्वसाधारण परिस्थितीत माहिती मिळण्याचा कालावधी ....दिवसांचा आहे. (ASO मुख्य 2012)

1) 10 दिवस 2) 15 दिवस
3) 25 दिवस 4) 30 दिवस

104. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 मधील कलम 12 नुसार केंद्रीय मुख्य माहिती आयुक्तांच्या नियुक्तीची शिफारस करणाऱ्या समितीमध्ये खालीलपैकी कोण सदस्य नसतात ? (ASO मुख्य 2012)

1) पंतप्रधान
2) लोकसभेतील विरोधी पक्ष नेता
3) भारताचे सर न्यायाधीश
4) पंतप्रधानांनी नामनिर्देशित केलेला एक कॅबिनेट मंत्री

105. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 17 (3) नुसार राज्यपाल मुख्य माहिती आयुक्तास खालीलपैकी कोणत्या कारणावरून पदावरून काढून टाकू शकतात? (ASO मुख्य 2012)

1) न्यायालयाने नादार घोषित केले.
2) नैतिक अध:पतन अपराधाबद्दल त्याला दोषी ठरविण्यात आले.
3) त्याच्या पदीय कर्तव्याबाहेरील वेतनी रोजगार करीत असेल.
4) वरील सर्व.

106. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 ला राष्ट्रपतीकडून कोणत्यातारखेस अनुमती मिळाली ? (ASO मुख्य 2012)

1) 15 मार्च 2005 2) 29 ऑगस्ट 2005
3) 15 जून 2005 4) 30 ऑक्टोबर 2005

107. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कोणत्या कलमामध्ये माहितीच्या हक्काची हमी प्रत्येक भारतीय नागरिकाला दिलेली आहे? (ASO मुख्य 2012)

1) कलम 1 2) कलम 2
3) कलम 4 4) कलम 3

108. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 कलम 6(3)(i) नुसार किती दिवसात जन अधिकारी त्याचेकडे केलेला अर्ज त्याच्या अधिकार क्षेत्रात ती आहे त्याचेकडे पाठवून देईल? (ASO मुख्य 2012)

1) 10 दिवसात 2) 5 दिवसात
3) 8 दिवसात 4) 15 दिवसात

109. मागितलेली माहिती एखाद्या व्यक्तीचे जीवीत वा स्वातंत्र्य संबंधातील असले तरी ती किती वेळात दिली जाते? (ASO मुख्य 2012)

1) 45 तासात 2) 40 तासात
3) 48 तासात 4) 60 तासात

110. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 चे कलम 19 व त्याचे उपकलम 1 मधील निर्णयाच्या विरुद्ध किती दिवसांत दुसरे अपील करता येते ? (ASO मुख्य 2012)

1) 120 दिवसात 2) 60 दिवसात
(3) 90 दिवसात 4) 30 दिवसात

111. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 19 नुसार जन माहिती अधिकाऱ्याच्या निर्णयामुळे व्याधित झालेली कोणतीही व्यक्ती अपिलीय अधिकाऱ्याकडे दिवसांमध्ये अपील करू शकते. (ASO मुख्य 2012)

1) 15 2) 20 3) 25 4) 30

112. माहितीच्या अधिकाराचा कायदा सर्वप्रथम खालीलपैकी कोणत्यादेशात अस्तित्वात आला? (ASO मुख्य 2011)

1) द. आफ्रिका 2) ऑस्ट्रेलिया
3) यु.एस.ए. (अमेरिका) 4) स्विडन

113. माहितीचा अधिकार अधिनियम नुसार लोकसभेचे तत्संबंधित किंवा तद्नुषंगिक बाबींकरिता सक्षम अधिकारी ...... असतील. (ASO मुख्य 2011)

1) लोकसभेचे अध्यक्ष 2) लोकसभेचे उपाध्यक्ष
3) कायदा मंत्री 4) पंतप्रधान

114. जर मागितलेली माहिती, एखाद्या व्यक्तीचे जीवित वा स्वातंत्र्य या संबंधातील असेल तर, विनंतीचा अर्ज मिळाल्यापासून ...... च्या आत ती माहिती, देण्यात येईल. (ASO मुख्य 2011)

1) दोन दिवस 2) 48 तास
3) 24 तास 4) 6 तास

BeePublication Knowledge is power

115. खालीलपैकी कोणती माहिती प्रकट करणे बंधनकारक नाही ? (ASO मुख्य 2011)

1) विदेशी शासनाकडून विश्वासपूर्वक मिळालेली माहिती
2) जी प्रकट केल्याने संसदेच्या किंवा राज्य विधानमंडळाच्या विशेषाधिकारांचा भंग होईल अशी माहिती.
3) जी प्रकट केल्यामुळे न्यायालयाचा अवमान होईल अशी माहिती
4) वरीलपैकी सर्व

---

116. प्रत्येक माहिती आयुक्त, पदधारणाच्या दिनांकापासून ....वर्षाच्या कालावधी करिता आपले पद धारण करील. (ASO मुख्य 2011)

1) 10 2) 2 3) 7 4) 5

---

117. मुख्य माहिती आयुक्त व माहिती आयुक्तास निलंबीत करण्या आधी, राष्ट्रपतींना....... चा अभिप्राय घेऊन त्यानुसार कारवाई करता येईल. (ASO मुख्य 2011)

1) सर्वोच्च न्यायालय 2) पंतप्रधान
3) निवडणुक आयुक्त 4) विरोधी पक्ष नेता

---

118. राज्य मुख्य माहिती आयुक्ताची व राज्य माहिती आयुक्ताची नियुक्ती मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत समितीच्या शिफारसी नुसार..... द्वारे केली जाते.(ASO मुख्य 2011)

1) पंतप्रधान 2) राष्ट्रपती
3) राज्यपाल 4) विधान सभा

---

119. केंद्रीय माहिती आयोग किंवा राज्य माहिती आयोगास कोणत्याही बाबींची चौकशी करताना .... चे अधिकार निहीत करण्यात आले आहे. (ASO मुख्य 2011)

1) फौजदारी न्यायालय
2) चौकशी न्यायालय (ट्रायल कोर्ट)
3) सत्र न्यायालय
4) दिवाणी न्यायालय

---

120. केंद्रीय जन माहिती अधिकारी अथवा राज्य जन माहिती अधिकारी यांच्या निर्णया विरुद्ध ..... दिवसात अपिल करता येते. (ASO मुख्य 2011)

1) 20 2) 30 3) 40 4) 60

---

121. अर्जदाराचे कोणतेही नुकसान अथवा अन्य हानीस जबाबदार सार्वजनिक प्राधिकरणाला भरपाई देण्याचे आदेश देण्याचा अधिकार.....ला आहे. (ASO मुख्य 2011)

1) केंद्रीय माहिती आयोग/राज्य माहिती आयोग
2) राज्य जन माहिती आयोग
3) केंद्रीय जन माहिती आयेग
4) राज्यपाल

---

122. माहिती अधिकार अधिनियमाची एकूण... कलमे आहेत. (ASO मुख्य 2011)

1) 29 2) 30 3) 31 4) 32

---

123. माहितीचा अधिकार अधिनियम खाली माहिती मागण्याचा अधिकार कोणाला आहे ? (ASO मुख्य 2011)

1). विदेशी व्यक्ती 2) सर्व भारतीय नागरिक
3) इतर राष्ट्रांचे दूत 4) वरील सर्वांना

---

124. केंद्र सरकार द्वारे स्थापित गुप्तवर्ता व सुरक्षा संघटनांना माहितीचा अधिकार अधिनियम लागू नाही, परंतू मानवी हक्कांचे उल्लंघन करण्याच्या अभिकथनांशी संबंधित असणारी माहिती ...... दिवसांच्या आत द्यावी लागेल. (ASO मुख्य 2011)

1) 45 2) 30 3) 25 4) 20

---

125. माहिती अधिकार अधिनियम खाली अर्ज केलेल्या तारखेपासून मागील...... वर्षा पूर्वीची माहिती मागता येते. (ASO मुख्य 2011)

1) 35 2) 30 3) 25 4) 20

---

126. राज्य मुख्य माहिती आयुक्त आपल्या पदाचा लेखी राजीनामा...... ला उद्देशून देतात. (ASO मुख्य 2011)

1) राष्ट्रपती 2) राज्यपाल
3) केंद्रीय मुख्य माहिती आयुक्त 4) मुख्यमंत्री

ः उत्तर ः	1–2	2–4	3–3	4–1	5–3	6–1	7–3	8–3	9–3	10–1
	11–✻	12–3	13–1	14–4	15–2	16–4	17–3	18–2	19–3	20–3
	21–4	22–4	23–2	24–2	25–4	26–4	27–1	28–4		
	1–3	2–2	3–3	4–4	5–4	6–2	7–3	8–4	9–4	10–1
	11–4	12–2	13–2	14–2	15–3	16–2	17–3	18–3	19–3	20–4
	21–3	22–4	23–3	24–2	25–4	26–1	27–2	28–4	29–3	30–3
	31–4	32–3	33–3	34–2	35–2	36–4	37–2	38–4	39–4	40–3
	41–2	42–3	43–1	44–3	45–3	46–2	47–2	48–2	49–2	50–1
	51–3	52–2	53–4	54–3	55–1	56–4	57–4	58–3	59–4	60–2
	61–3	62–2	63–3	64–1	65–2	66–3	67–2	68–3	69–3	70–3
	71–1	72–1	73–4	74–1	75–3	76–4	77–4	78–2	79–4	80–2
	81–3	82–2	83–2	84–2	85–4	86–2	87–4	88–3	89–2	90–1
	91–1	92–2	93–4	94–2	95–2	96–2	97–2	98–3	99–1	100–3
	101–4	102–4	103–4	104–3	105–4	106–3	107–4	108–2	109–3	110–3
	111–4	112–4	113–1	114–2	115–4	116–4	117–1	118–3	119–4	120–2
	121–1	122–3	123–2	124–1	125–4	126–2				

BeePublication Knowledge is power

2. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५

The Maharashtra Right to Public Service Act, 2015

अध्यादेश : 28 एप्रिल, 2015 **राजपत्रात प्रसिद्ध/राज्यपाल सही :** 21 ऑगस्ट, 2015

संयुक्त गट ब व क मुख्य परीक्षा

1. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 च्या कलम 5 (2) च्या अन्वये ज्या व्यक्तीचा अर्ज फेटाळल्याचा आदेश मिळाल्याच्या दिनांका पासून 30 दिवसांच्या कालावधीच्या आत. कडे कलम 9(1) अन्वये अपील दाखल करू शकते. (संयुक्त ब मुख्य 2019)

1) जिल्हाधिकारी 2) प्रथम अपील प्राधिकारी
3) अपील आयोग 4) उच्च न्यायालय

2. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 नुसार...... मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित समितीच्या शिफारशी नुसार राज्य मुख्य सेवा हक्क आयुक्ताची नियुक्ती करतील. (संयुक्त ब मुख्य 2019)

1) राष्ट्रपती 2) पंतप्रधान
3) राज्यपाल 4) राज्याचे कायदा मंत्री

3. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमनांच्या संदर्भात पुढील विधानांचा विचार करा : (ESI मुख्य 2019)

(अ) नैसर्गिक आपत्तीच्या वेळी, विहीत केल्याप्रमाणे नियत कालमर्यादा राज्य शासनास वाढवता येईल.
ब) नियत कालमर्यादा ही लोकसेवा प्राप्त करण्यासाठी केलेल्या अर्जावरील दिनांकापासून मोजली जाईल.

योग्य उत्तर निवडा.

1) अ बरोबर असून, ब चूक आहे
2) अ चूक असून, ब बरोबर आहे
3) अ आणि ब दोन्ही चूक आहेत
4) अ आणि ब दोन्ही बरोबर आहेत

4. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 मधील..... मध्ये वारंवार केल्या जाणाऱ्या कसुरीबद्दल पदनिर्देशित अधिकाऱ्यावर जबाबदारी निश्चित करण्याची कार्यपद्धती दिलेली आहे ? (ESI मुख्य 2019)

1) कलम 10 2) कलम 11
3) कलम 12 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

5. पुढील विधानांचा विचार करा. (ESI मुख्य 2019)

विधान (I) : महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 अन्वये राज्य शासनास, या अधिनियमाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या प्रयोजनासाठी विशेष किंवा सर्वसाधारण लेखी निदेश सार्वजनिक प्राधिकरणाला देता येतील.

कारण (II) : कोणत्याही दिवाणी न्यायालयात, न्यायाधिकरणास किंवा इतर प्राधिकरणात, ज्या बाबींवर आयोगाला आणि अपील प्राधिकाऱ्यांना या अधिनियमद्वारे किंवा त्या अन्वये निर्णय करण्याचे अधिकार प्रदान केलेले असतील, अशा कोणत्याही बाबींच्या संबंधात निर्णय करण्याची अधिकारिता असणार नाही.

पर्यायी उत्तरे :

1) विधान II चूक आहे, विधान I बरोबर आहे
2) विधान I चूक आहे, विधान II बरोबर आहे
3) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत
4) दोन्ही विधाने चूक आहेत

6. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 कलम 14 अन्वये मुख्य आयुक्तांचा पदावधी व सेवेच्या शर्ती/ अटी खालीलप्रमाणे आहेत : (ESI मुख्य 2019)

अ) पाच वर्षाचा कालावधी अथवा त्यांच्या वयाची 65 वर्षे पूर्ण होईपर्यंत, यापैकी जे अगोदर घडेल.
ब) राज्यपालांच्या समक्ष किंवा त्यासंदर्भात त्यांनी नियुक्त केलेल्या इतर कोणत्याही व्यक्तीच्या समक्ष शपथ किंवा प्रतिज्ञा.
क) आपला लेखी राजीनामा ते अध्यक्षांकडे सुपूर्द करतील.
(ड) कोणतेही निवृत्ति वेतन विषयक लाभ किंवा सेवानिवृत्ति नंतरचे इतर लाभ या पदांमधून उपर्जित होणार नाहीत.

योग्य विधानातील निवडा.

1) फक्त अ आणि क 2) फक्त ब, क आणि ड
3) फक्त अ, ब आणि ड 4) अ, ब, क आणि ड

7. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 मधील कलम 2 मध्ये स्थानिक प्राधिकरणाच्या व्याख्येनुसार वेगळेपण ओळखा. (ESI मुख्य 2019)

1) ग्राम पंचायत 2) नगर परिषद
3) पोलीस स्टेशन 4) महानगर पालिका

8. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमाअंतर्गत मुख्य आयुक्तास किंवा कोणत्याही आयुक्तास कोण पदावरून दूर करू

शकतो? (लिपीक मुख्य 2019)

1) विधान सभा 2) विधान परिषद
3) मुख्यमंत्री 4) राज्यपाल

9. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 अन्वये जर पद निर्देशित अधिकाऱ्याने, पुरेशा व वाजवी कारणाशिवाय लोकसेवा देण्यात कसूर केली आहे, असे प्रथम अपील प्राधिकाऱ्याचे मत आले असेल तर, तो त्या पदनिर्देशित अधिकाऱ्यावर खालील रकमेएवढी, शास्ती लादील (लिपीक मुख्य 2019)

1) रुपये आठ हजार पेक्षा कमी नाही
2) रुपये पाच हजार पाचशे पेक्षा कमी नाही
3) रुपये दहा हजार पेक्षा कमी नाही
4) वरीलपैकी एकही नाही

10. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 पारित करण्याचा उद्देश: (लिपीक मुख्य 2019)

a) महाराष्ट्र राज्यात पात्र व्यक्तिंना पारदर्शक, कार्यक्षम लोकसेवा देण्याकरिता.
b) महाराष्ट्र राज्यात भ्रष्टाचार मुक्त प्रशासन देण्याकरिता
c) महाराष्ट्र राज्यात समयोचित लोकसेवा देण्याकरिता
d) लोकांचा प्रशासनात सहभाग वाढवण्यासाठी

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/त?

1) a आणि b 2) b आणि c
3) a आणि c 4) a, b, c आणि d

11. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमाप्रमाणे प्रत्येक महसूली विभागासाठी नेमलेल्या राज्य लोक सेवा हक्क आयुक्तांची नेमणूक कोण करते ? (लिपीक मुख्य 2019)

1) मुख्यमंत्री
2) राज्याचा राज्यपाल
3) राज्य मुख्य लोकसेवा आयुक्त
4) मुख्यमंत्री नामनिर्देशित एक कॅबिनेट मंत्री

12. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 कलम 15 अन्वये राज्यपालांना, मुख्य आयुक्तास किंवा कोणत्याही आयुक्तास सत्तेतून कमी करता येईल जर मुख्य आयुक्त किंवा आयुक्त : (लिपीक मुख्य 2019)

1) अमुक्त नादार असेल
2) राज्यपालांच्या मते, ज्यात नैतिक अध:पतनाचा अंतर्भाव आहे अशा एखाद्या अपराधाबद्दल तो दोषी ठरला असेल.
3) तो, त्याच्या पदावधीत, त्याच्या पदाच्या कर्तव्यांव्यतिरिक्त इतर कोणतीही वेतनी सेवा करीत असेल.
4) वरीलपैकी सर्व

13. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत राज्य मुख्य लोकसेवा हक्क आयुक्तांची अधिकारिता मर्यादा कोणती असेल? (लिपीक मुख्य 2019)

a) मुंबई शहर c) मुंबई उपनगरे
b) मुंबई जिल्हा d) संपूर्ण महाराष्ट्र राज्य

पर्यायी उत्तरे :

1) d 2) a आणि b
3) a आणि d 4) a, b आणि c

14. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत प्रथम अपील अधिकारी म्हणून कार्य करण्याकरिता ..... च्या किंवा त्याच्या समकक्ष दर्जाच्या अधिकाऱ्याची नियुक्ती सार्वजनिक प्राधिकरण करील. (संयुक्त ब मुख्य 2018)

1) गट ब
2) गट क
3) पदनिर्देशित अधिकाऱ्याच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा
4) कोणताही गट

15. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमाच्या कलम 23 मध्ये. याबाबत उल्लेख आहे. (संयुक्त ब मुख्य 2018)

1) शिस्तविषयक नियमांना तरतूदी पूरक असणे..
2) अधिकारितेस रोध
3) खोटी किंवा चुकीची माहिती इत्यादी देणाऱ्या पात्र व्यक्ती विरुद्धची कारवाई.
4) नियम करण्याचा अधिकार

16. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 च्या अंतर्गत पुढीलपैकी पात्र व्यक्ती कोण ? (ESI मुख्य 2018)

1) फक्त अनुसूचित जाती अथवा अनुसूचित जमातीच्या व्यक्ती.
2) फक्त अशा व्यक्ती ज्यांचे उत्पन्न वर्षाला 1 लाखापेक्षा कमी आहे.
3) फक्त विधवा अथवा घटस्फोटित महिला.
4) लोकसेवा प्राप्त करण्यास प्रात्र असलेली कायदेशीर व्यक्ती.

17. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 मधील कलम 16 अन्वये आयोगाचे अधिकार व कार्य खालील प्रमाणे असतील : (ESI मुख्य 2018)

(अ) पदनिर्देशित अधिकाऱ्या विरुद्ध विभागीय चौकशीची शिफारस करणे.
ब) लोकसेवा देण्याच्या कार्यपद्धती मध्ये बदल करणे.
क) सार्वजनिक प्राधिकरणांनी लोकसेवा देण्याबाबत संनियंत्रण करणे..
ड) शपथ पत्रावर साक्षीपुरावा घेणे.

खालीलपैकी योग्य पर्याय ओळखा:

1) फक्त अ, ब आणि क 2) फक्त ब, क आणि ड
3) फक्त क 4) अ, ब, क आणि ड

18. खालील विधाने विचारात घ्या : (ESI मुख्य 2018)

विधान (I) : महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमांच्या उचित अंमलबजावणीची सुनिश्चिती करण्याकरिता राज्य शासनाला सक्ती करणे हे, आयोगाचे कर्तव्य असेल.

कारण (II) : या अधिनियमानुसार लोकसेवा देण्यात कसूर केल्याबाबतची, स्वाधिकारे दखल घेणे आणि त्यास योग्य वाटतील त्या प्रमाणे अशी प्रकरणे निकालात काढण्यासाठी निर्देशित करणे, या बाबींचा समावेश आहे.

पर्यायी उत्तरे :

1) विधान I बरोबर, परंतु II चूक
2) विधान II बरोबर, परंतु I चूक
3) दोन्ही विधाने बरोबर
4) दोन्ही विधाने चूक

19. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम,2015 मधील कलम 10 नुसार पदनिर्देशित अधिकाऱ्याने लोकसेवा देण्यात कसूर केल्यावर ..... शास्ती लावली जाते.(ESI मुख्य 2018)

1) रु.500 2) रु.1,000
3) रु.2,500 4) रु.5,000

20. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम च्या अंतर्गत अपवादात्मक परिस्थितीत दुसरे अपील दाखल करून घेण्याचा जास्तीत जास्त कालावधी किती आहे? (ESI मुख्य 2018)

1) 30 दिवस 2) 45 दिवस
3) 90 दिवस 4) वरीलपैकी एकही नाही

21. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमांच्या अंतर्गत नियत कालमर्यादा कोणत्या कलमाखाली अधिसूचित केली जाते ? (लिपीक मुख्य 2018)

1) कलम 2 2) कलम 3
3) कलम 4 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

22. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 च्या कोणत्या कलमांत आयोगाचे अधिकार व कार्य विहीत केली आहे ? (लिपीक मुख्य 2018)

1) कलम 12 2) कलम 17
3) कलम 22 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

23. खालील विधाने विचारात घ्या : (लिपीक मुख्य 2018)

विधान(I) : महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम 2015 कलम 8 अंतर्गत प्रथम अपील प्राधिकारी म्हणून कार्य करण्यासाठी पदनिर्देशित अधिकाऱ्याच्या दजपिक्षा वरिष्ठ दर्जा असलेल्या, गट ब दर्जाच्या किंवा त्याच्या समकक्ष दर्जाच्या अधिकाऱ्याची नियुक्ती सार्वजनिक प्राधिकरण करील.

कारण (II) : देखरेख अधिकारी म्हणून कार्य करण्यासाठी पदनिर्देशित अधिकाऱ्याच्या दर्जापेक्षा कनिष्ठ दर्जा असलेल्या व्यक्तींची नियुक्ती सार्वजनिक प्राधिकरण करील.

पर्यायी उत्तरे :

1) विधान II बरोबर, I चूक
2) विधान I बरोबर, II चूक
3) दोन्ही विधाने बरोबर
4) दोन्ही विधाने चूक

24. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 च्या अनुषंगाने वेगळेपण ओळखा. (लिपीक मुख्य 2018)

1) पारदर्शक
2) कार्यक्षम
3) अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य
4) समयोचित

25. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 च्या अंतर्गत स्थापित केलेल्या महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क आयोगाचे मुख्यालय कोठे असेल ? (ESI मुख्य 2017)

1) पुणे 2) नागपूर
3) मुंबई 4) वरीलपैकी नाही

26. महाराष्ट्र राज्यात पात्र व्यक्तींना लोकसेवा देण्यासाठी महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 संमत करण्यात आला. त्याची खालीलपैकी कोणते उद्दिष्टे नाहीत ? (ESI मुख्य 2017)

1) समयोचित आणि कार्यक्षम सेवा देणे.
2) या सेवा देणाऱ्या शासकीय विभागांच्या कामात पारदर्शकता आणणे.
3) अशा सेवा देणाऱ्या सार्वजनिक प्राधिकरणांमध्ये उत्तरदायित्व आणणे.
4) वरील सर्व उद्दिष्टे आहेत.

27. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधि. 2015 च्या तरतुदी खालीलपैकी कोणाला लागू होत नाहीत ? (ESI मुख्य 2017)

1) स्थानिक प्राधिकरणे 2) सार्वजनिक प्राधिकरणे
3) शासकीय विभाग 4) खाजगी संस्था

28. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 अन्वये मुख्य आयुक्त किंवा आयुक्त यांना आदेशाद्वारे पदावरून दूर करण्याचे अधिकार कोणाला आहेत ? (ESI मुख्य 2017)

1) राज्यपाल 2) मुख्यमंत्री
3) गृहमंत्री 4) वरीलपैकी नाही

29. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 च्या अंतर्गत नियत कालमर्यादा म्हणजे कलम....... अन्वये अधिसूचित

केलेली कालमर्यादा होय. (ESI मुख्य 2017)

1) 2 2) 3
3) 4 4) वरीलपैकी नाही

30. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 मधील कलम 18 च्या तरतुदीप्रमाणे द्वितीय अपील प्राधिकाऱ्याच्या आदेशामुळे व्यथित झालेल्या पात्र व्यक्तीस किंवा पदनिर्देशित अधिकाऱ्यास, असा आदेश प्राप्त झाल्यापासून किती कालावधीच्या आत आयोगाकडे अपील करता येईल? (लिपीक मुख्य 2017)

1) 30 दिवस 2) 45 दिवस
3) 60 दिवस 4) 90 दिवस

31. लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत प्रथम अपील खालील मुदतीत करता येते. (लिपीक मुख्य 2017)

1) 30 दिवस 2) 60 दिवस
3) 90 दिवस 4) वरीलपैकी नाही

32. लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत खालील आयोग गठीत केले जाते. (लिपीक मुख्य 2017)

1) महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा आयोग.
2) महाराष्ट्र राज्य सेवा हक्क आयोग.
3) महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा हक्क आयोग
4) वरीलपैकी एकपण नाही.

33. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमानुसार ज्या अधिकाऱ्यास दंड झालेला आहे, त्याने तो पुढील काळात भरावा. (लिपीक मुख्य 2017)

1) 8 दिवसात 2) 30 दिवसात
3) 45 दिवसात 4) क्षमतेनुसार

34. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमानुसार मुख्य आयुक्त व आयुक्त यांची नेमणूक शिफारस समितीचे अध्यक्ष हे असतात. (लिपीक मुख्य 2017)

1) राज्यपाल 2) मुख्यमंत्री
3) विधानसभा अध्यक्ष 4) विरोधी पक्ष नेता

35. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, 2015 कोणत्या दिवशी अंमलात आला आहे ? (लिपीक मुख्य 2017)

1) 15 ऑगस्ट 2) 28 एप्रिल
3) 20 डिसेंबर 4) 26 जानेवारी

उत्तरे :									
1-2	2-3	3-1	4-3	5-3	6-3	7-3	8-4	9-4	10-3
11-2	12-4	13-4	14-1	15-3	16-4	17-4	18-2	19-*	20-3
21-2	22-4	23-2	24-3	25-3	26-4	27-4	28-1	29-2	30-3
31-1	32-2	33-2	34-2	35-2					

3. माहिती तंत्रज्ञान कायदा, २००५

Information Technology Act - 2005

राष्ट्रपतीची सही : 9 जून, 2000

लागू : 17 ऑक्टोंबर, 2000 **दुरुस्ती :** 27/10/2009 मध्ये व 26/5/2017 मध्ये.

राज्यसेवा मुख्य परीक्षा

1. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, 2000 अंतर्गत अवशिष्ट दंड हा...... (राज्यसेवा मुख्य 2021)

(1) रु. 25,000 पेक्षा जास्त नाही
(2) रु. 50,000 पेक्षा जास्त नाही
(3) रु. 1,00,000 पेक्षा जास्त नाही
(4) रु. 1,00,000 पेक्षा जास्त आहे

---

2. माहिती तंत्रज्ञान कायद्याअंतर्गत ॲसीमेट्रीक क्रिप्टो सिस्टिमम याचा अर्थ : (राज्यसेवा मुख्य 2019)

1) संगणक यंत्रणा 2) दळणवळणासाठीचे उपकरण
3) संरक्षीत की-पेअर पद्धती 4) वरीलपैकी नाही

---

3. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, 2000 मधील .... प्रकरणामध्ये अपिलीय न्यायाधिकरणाच्या तरतूदी केलेल्या आहेत. (राज्यसेवा मुख्य 2019)

1) X 2) XI
3) XIV 4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

---

4. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, 2000 च्या कलम 66- क मध्ये ...... याबाबत उल्लेख आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2019)

1) गुन्ह्याच्या स्वरूपाचा संदेश दळणवळणाच्या माध्यमातून पाठविल्यास शिक्षा.
2) संगणकातील मूळ दस्तांमध्ये फेरफार करणे.
3) ओळख चोरी बाबत शिक्षा.
4) संगणक प्रणालीचा वापर करून स्वतःबाबत फसवणूक केल्यामुळे शिक्षा.

---

5. A याने B चा e-mail हॅक करून C ची बदनामी केली. तर A ने माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 च्या अंतर्गत कोणता गुन्हा केला? (राज्यसेवा मुख्य 2018)

1) ई-मेल बॉम्बिंग 2) आयडेंटिटी थेफ्ट
3) ई-मेल फ्रॉड (फसवणूक) 4) ई-मेल स्पूफिंग

---

6. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, 2000 मधील कलम ..... मध्ये सायबर दहशतवादासाठी शिक्षेची तरतूद दिलेली आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2018)

1) 66 B 2) 66 C
3) 66 F 4) वरीलपैकी नाही

---

7. माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 मधील कलम 2(....) नुसार ॲसीमेट्रिक क्रिप्टो सिस्टम म्हणजे डिजिटल सहीसाठी प्रायव्हेट की आणि डिजीटल सहीची पडताळणी करण्यासाठी पब्लिक की यांचा समावेश असलेली सिक्युअर की पेअर पद्धती होय. (राज्यसेवा मुख्य 2018)

1) f 2) e 3) h 4) g

---

8. सायबर अपिलेट ट्रीब्यूनलच्या अध्यक्ष व सदस्यांची निवड कोण करतात? (राज्यसेवा मुख्य 2018)

1) भारताचे राष्ट्रपती
(2) राज्याचे राज्यपाल
3) भारताचे पंतप्रधानांच्या सल्ल्याने केंद्र सरकार
4) भारताचे सरन्यायधिशांच्या सल्ल्याने केंद्र सरकार

---

9. खालीलपैकी कोणत्या कायद्यामध्ये सायबर टेररिझम या गुन्ह्याकरिता शिक्षेची तरतूद आहे? (राज्यसेवा मुख्य 2017)

1) भारतीय दंड संहिता, 1860
2) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, 1973
3) माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, 2000
4) वरीलपैकी काहीही नाही.

---

10. माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 अंतर्गत इलेक्ट्रॉनिक सिग्नेचर बाबत तरतूद खालील कलमात आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2017)

1) 3 अ 2) 5 ब
3) 9 क 4) 10 ड

---

11. प्रमाणन अधिकारी म्हणजे कलम...... अन्वये डिजीटल सही प्रमाणपत्र देण्यासाठी जिला लायसन्स देण्यात आले

BeePublication Knowledge is power

आहे अशी व्यक्ती. (राज्यसेवा मुख्य 2016)

1) 48 2) 35 3) 24 4) 26

12. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, 2000 च्या कलम 66-A मध्ये ..... याबाबत उल्लेख आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2016)

1) दळणवळणाच्या या माध्यमातून आक्षेपार्ह संदेश पाठविल्यास शिक्षा
2) संगणकातील मुळ दस्तांमध्ये फेरफार करणे.
3) सायबर दहशतवादाकरिता शिक्षा
4) संगणक प्रणालीचा वापर करून तोतयेपणाने लबाडी केल्यामुळे शिक्षा

13. प्रमाणबद्ध गुप्त प्रणाली म्हणजे सुरक्षित चाव्यांच्या जोडीची यंत्रणा ज्यात..... ही अंकीय स्वाक्षरी निर्माण करते. (राज्यसेवा मुख्य 2016)

1) स्वाक्षरी चावी 2) अंकीय चावी
3) मान्यताप्राप्त चावी 4) व्यक्तीगत चावी (खाजगी)

14. माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 च्या अंतर्गत खालीलपैकी कोणत्या कृत्याला ई-मेल बॉम्बिंग असे म्हणतात ? (राज्यसेवा मुख्य 2014)

(1) दुसऱ्याच्या मालकीच्या संगणक यंत्रणेत त्याच्या परव-ानगीशिवाय प्रवेश करणे.
(2) एखाद्या संगणकामधे विषाणू पसरवणे
(3) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमाच्याद्वारे लोकांमध्ये भिती पसरविणारी खोटी माहिती प्रसिद्ध करणे
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही.

15. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, 2000 कोणत्या ग्वालील हेतूने अधिनियमित केला आहे? (राज्यसेवा मुख्य 2013)

(1) माहिती पुरवणे
(2) इलेक्ट्रॉनिक कॉमर्सला कायदेशीर मान्यता देणे
(3) तंत्रज्ञान पुरवणे
(4) वरील सर्व

16. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम 2000 च्या तरतूदींचे उल्लंघन करणारी एखादी कंपनी असली तरी त्याकरिता : (राज्यसेवा मुख्य 2013)

a) ती कंपनी जबाबदार असेल व शिक्षेस पात्र असेल.
b) त्या कंपनीचा व्यवसाय करण्यास जबाबदार असलेल्या व्यक्तीने त्या बाबीकडे दुर्लक्ष केले असल्यास तोही जबाबदार ठरेल व शिक्षेस पात्र असेल.
c) त्या कंपनीचा व्यवसाय करण्यास जबाबदार असलेल्या व्यक्तीने मुकानुमती दिली असल्यास तो जबाबदार ठरेल व शिक्षेस पात्र असेल.

पर्यायी उत्तरे :

1) a आणि b 2) a आणि c
3) b आणि c 4) a, b आणि c

17. सायबर दहशतवाद ह्या गुन्हाकरिता माहिती तंत्रज्ञान कायद्यामध्ये कोणत्या शिक्षेची तरतूद केली आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2012)

1) तीन वर्षांचा कारावास
2) सात वर्षांपर्यंत कारावास
3) असा कारावास जो आजन्म कारावासापर्यंतचा असू शकतो.
4) वरीलपैकी काहीही नाही

18. माहिती तंत्रज्ञान अधिनियमांतर्गत उर्वरित शास्तीची शिक्षा ही खालीलप्रमाणे आहे. (राज्यसेवा मुख्य 2012)

1) रु. 25 हजार 2) रु. 50 हजार
3) रु.1 लाख 4) रु. 5 लाख

19. कळ जोडी म्हणजे काय ? (राज्यसेवा मुख्य 2012)

1) डिजीटल स्वाक्षरी तयार करण्याकरिता उपयोगी असलेली कळ जोडी ची कळ.
2) वैयक्तिक कळ व त्याच्याशी गणितीय संबंध असलेली सार्वजनिक कळ
3) डिजीटल स्वाक्षरीची सत्यता पडताळण्याकरिता उपयोगी असलेली कळ जोडी ची कळ.
4) वरीलपैकी काहीही नाही

20. पुढे माहिती तंत्रज्ञान कायद्यासंदर्भात काही विधाने दिली आहेत? (राज्यसेवा मुख्य 2012)

अ) हा कायदा संपूर्ण भारतात तसेच गुन्हा घडल्यास भारताबा-हेरही लागू आहे.
ब) गुन्ह्यांसाठी कारावासाची शिक्षा क्वचितच असून मुख्यत्वे करून दंडाचीच शिक्षा आहे.
क) पोलीस अधिकारी फक्त संशयावरून वॉरंट शिवाय अटक करू शकतात.
ड) उप-अधीक्षकाच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा नसलेले पोलीस अधिकारी व केंद्र सरकारने नेमलेले अधिकारी, फक्त गुन्हेगाराला अटक करू शकतात.

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे?

1) अ आणि क फक्त सत्य आहे
2) ब आणि ड फक्त सत्य आहे.
3) सर्व विधाने असत्य आहेत.
4) सर्व विधाने सत्य आहेत.

21. अ ने एकतर्फी प्रेमातून ब ला सतत मोठ्या प्रमाणात I Love

BeePublication Knowledge is power

u असे इतके ई-मेल पाठवले जेणेकरून ब चा ई-मेल अकाऊंट नष्ट झाला. अ ने गुन्हा केला काय? असल्यास शिक्षा काय? (सायबर विषयक कायद्यांतर्गत) खालील पर्यायातून उत्तर निवडा : (राज्यसेवा मुख्य 2012)

1) अ ने काहीच गुन्हा केला नाही.
2) अ ने गुन्हा केला परंतु प्रेमापोटी केलेले कृत्य असल्याने शिक्षा नाही.
3) अ ने गुन्हा केला शिक्षा 3 वर्षेपर्यंत कारावास, आणि/किंवा रु. 5 लाखापर्यंत दंड.
4) अ ने गुन्हा केला परंतु त्रास देण्याचा उद्देश नसल्याने कारावास नाही दंड फक्त रु.1000.

22. माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 कलम 71 नुसार जी व्यक्ती नियंत्रक किंवा दाखला देणारे अधिकारी यांना परवाना किंवा डिजीटल सिग्नेचर मिळण्याकरिता चुकीची माहिती देतो त्याला ......वर्षापर्यंत शिक्षा किंवा रुपये .... पर्यंत दंड किंवा दोन्हीही होऊ शकते. (राज्यसेवा मुख्य 2015)

(1) तीन, पन्नास हजार
(2) दोन, पन्नास हजार
(3) दोन, तीन लाख
(4) दोन, एक लाख

संयुक्त गट ब व क मुख्य परीक्षा

1. वर्षा खालील मुलांना अश्लीलता, खोटेपणा, किंवा वैयक्तिक माहितीचा गैरवापर टाळण्यासाठी आय. टी. एक्ट, 2008 मधील ..... सेक्शन मदत करतो. (ASO मुख्य 2016)

(1)67 बी
(2) 78 बी
(3) 97 बी
(4) 88 बी

2. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर नाही? (ASO मुख्य 2015)

(1) सर्वोच्च न्यायालयाने 24 मार्च, 2015 रोजी सायबर कायद्यातील तरतूद काढून टाकली ज्या तरतूदीमुळे एखाद्या इसमाने खोडसाळपणे अपमानकारक मजकूर वेबसाईटवर टाकल्यास त्याला अटक करण्याचा अधिकार दिलेला होता.
(2) सर्वोच्च न्यायालयाने माहिती तंत्रज्ञान कायद्याचे कलम 66-A रद्दबादल ठरविले.
(3) सर्वोच्च न्यायालयाने असे देखील म्हटले की, 66-A ची तरतूद ही स्पष्टपणे भाषण व अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य या मूलभूत हक्कावर परिणाम करणारी आहे.
(4) सर्वोच्च न्यायालयाने माहिती तंत्रज्ञान कायद्यातील कलम 69- आणि 79 या अन्य दोन तरतूदी देखील काढून टाकल्या आहेत.

3. माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 अन्वये हॅकींग (Hacking) करण्याच्या गुन्ह्यासाठी....... शिक्षा सुचविली आहे. (ASO मुख्य 2014)

(1)कमाल 3 वर्षापर्यंत तुरुंगवास अथवा कमाल 2 लाख रुपये दंड अथवा दोन्ही
(2) कमाल 3 महीने तुरुंगवास अथवा कमाल 2 लाख रुपये पर्यंत दंड अथवा दोन्ही
(3) कमाल 3 वर्ष तुरुंगवास अथवा 1 लाख रुपये पर्यंत दंड अथवा दोन्ही
(4) वरीलपैकी नाही

उत्तरे :										
	1-1	2-3	3-1	4-3	5-2	6-3	7-1	8-4	9-3	10-1
	11-3	12-1	13-4	14-4	15-2	16-4	17-3	18-1	19-2	20-1
	21-3	22-4								
	1-1	2-4	3-1							